

**โครงการ ปลุกแผกเพื่อนดิน เพื่อรณรงค์การอนุรักษ์ดินและน้ำ
และขับเคลื่อนงาน “วันดินโลก (World Soil Day)” ปี ๒๕๖๘
ณ กรมพัฒนาที่ดิน กรุงเทพมหานคร**

๑. หลักการและเหตุผล

ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหาร การดำรงชีวิตของมนุษย์ และความสมดุลของระบบนิเวศ แต่ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการเสื่อมโทรมของดินอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสม การชะล้างพังทลายของหน้าดิน และการสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อศักยภาพการผลิตทางการเกษตร คุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงตระหนักถึงสภาพปัญหาเหล่านี้ และได้ทรงศึกษาถึงศักยภาพของ “หญ้าแฝก” ซึ่งเป็นพืชที่มีระบบรากลึกและหนาแน่น ช่วยยึดดิน ลดการพังทลาย เพิ่มความชุ่มชื้นในดิน และฟื้นฟูพื้นที่ที่เสื่อมโทรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถปลูกและดูแลง่าย โดยใช้เทคโนโลยีแบบเรียบง่ายที่สามารถดำเนินการได้เอง

การอนุรักษ์ดินและน้ำจะประสบผลสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจ และลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการยกระดับความตระหนักสู่ระดับจิตสำนึกของสังคม การสื่อสารความสำคัญของดินผ่านงานศิลปะเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงการสื่อสารเรื่องดินสู่สาธารณชนโดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกภาคเกษตร มูลนิธิดังพอสอน ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์กรที่มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินในการรณรงค์การจัดการดินอย่างยั่งยืน ได้ดำเนินโครงการ “เพื่อนดิน” ซึ่งส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัยตระหนักถึงคุณค่าของดิน ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีจากดินธรรมชาติ การเล่าเรื่องดินผ่านศิลปะ และกิจกรรมที่เชื่อมโยงความรู้กับความคิดเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดพลังแห่งการเข้าใจ ตระหนัก และนำไปปฏิบัติ โดยเฉพาะในชุมชนเมือง

กรมพัฒนาที่ดิน จึงร่วมกับมูลนิธิดังพอสอน จัดทำโครงการ “ปลุกแผกเพื่อนดิน” เพื่อเป็นกิจกรรมเชิงรณรงค์ที่บูรณาการองค์ความรู้ด้านวิชาการเรื่องหญ้าแฝก กับมิติด้านวัฒนธรรมและศิลปะที่เกี่ยวข้องกับดิน โดยมีกิจกรรมหลัก ได้แก่ การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์จากสีดิน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้ สัมผัส และซึมซับคุณค่าของดินอย่างมีส่วนร่วม กิจกรรมดังกล่าวยังเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลอง “วันดินโลก (World Soil Day)” ประจำปี ๒๕๖๘ ภายใต้แนวคิด “Healthy Soils for Healthy Cities: ดินที่สมบูรณ์ สู่เมืองที่สมดุล เกื้อกูลชีวิต” ซึ่งมุ่งเน้นการเชื่อมโยงประเด็นการอนุรักษ์ดินเข้ากับการพัฒนาเมืองและคุณภาพชีวิตของคนเมือง โดยเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ตลอดจนภาคีเครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เข้ามามีส่วนร่วม การดำเนินโครงการในครั้งนี้ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายข้อที่ ๑๕ ว่าด้วยการจัดการระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของกรมพัฒนาที่ดินในการเป็น “องค์กรอัจฉริยะด้านดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม”

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเฉลิมฉลองและขับเคลื่อนงาน “วันดินโลก (World Soil Day)” ปี ๒๕๖๘ ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ที่บูรณาการการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยการปลูกหญ้าแฝก และการสร้างงานศิลปะจากดิน ที่ส่งผลถึงการยกระดับความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของดินในหลากหลายมิติ

๒) เพื่อส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ เสริมสร้างความสมดุลทางนิเวศ และบรรเทาปัญหาสิ่งแวดล้อม แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน รวมถึงภาคีเครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๓. เป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน รวมถึงภาคีเครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน ๒๐๐ คน

๔. สถานที่ดำเนินการ กรมพัฒนาที่ดิน กรุงเทพมหานคร

๕. ช่วงเวลาดำเนินการ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๘

๖. กิจกรรม

๑) การปลูกหญ้าแฝกในกรมพัฒนาที่ดิน รอบขอบบ่อ ริมถนน และบริเวณอื่นๆ ที่เหมาะสม

๒) การสร้างศิลปะจากดิน

๗. วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ ๑ การปลูกหญ้าแฝก

๑. เตรียมกล้าหญ้าแฝก

- จัดเตรียมกล้าหญ้าแฝกจำนวน ๑๕,๐๐๐ กล้า จากศูนย์วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการอนุรักษ์ดินและน้ำ และ CESRA อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
- คัดเลือกพันธุ์หญ้าแฝกที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก เช่น สงขลา ๓ และปางกว้าง เพื่อให้สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่มีร่มเงาไม้

๒. คัดเลือกพื้นที่ปลูกหญ้าแฝกภายในบริเวณกรมพัฒนาที่ดิน

- สำรวจพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกหญ้าแฝก เช่น
 - รอบขอบสระน้ำ
 - ริมถนนภายในบริเวณกรมฯ
 - โคนต้นไม้ใหญ่เพื่อควบคุมวัชพืชและรักษาความชื้น
 - ริมรั้วหรือพื้นที่ลาดเอียง เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- ดำเนินการออกแบบแปลงปลูกตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ด้านภูมิทัศน์และการอนุรักษ์ดินและน้ำควบคู่กันไป

๓. เตรียมพื้นที่และดำเนินการปลูกโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน

- ปรับพื้นที่และกำจัดวัชพืช
- ขุดหลุมปลูกตามระยะที่เหมาะสม (เช่น ระยะห่าง ๕-๑๐ เซนติเมตรต่อหลุม) หรือใช้จอบทำแนวปลูก

- ใช้เทคนิคการปลูกที่ส่งเสริมการรอดตายและการเจริญเติบโต เช่น การใช้สารปรับปรุงดิน ปุ๋ยหมัก ชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ
- ปลูกหญ้าแฝกตามแนวระดับริมสระเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการชะล้างพังทลาย

๔. ดูแลและบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง

- รดน้ำและควบคุมวัชพืชในช่วงแรกของการเจริญเติบโต
- ตรวจสอบอัตราการรอดตายและปลูกซ่อมในพื้นที่ที่หญ้าแฝกไม่เจริญเติบโต
- ติดตามและประเมินการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเตรียมการสำหรับงานวันดินโลกปี ๒๕๖๘

กิจกรรมที่ ๒ การสร้างศิลปะจากดิน

๑. จัดแสดงผลงานทัศนศิลป์ จากการประกวด โดยโครงการศาสตร์ ศิลป์ ดิน สยาม
๒. ผู้ร่วมกิจกรรมร่วมสร้างภาพผลงานศิลปะจากดินตามจินตนาการ

แผนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
ช่วงเตรียมการ	
๑. เตรียมกล้าหญ้าแฝก	กวจ. / สพข. ๖
๒. จัดทำหนังสือเชิญสื่อมวลชนเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงจัดทำประชาสัมพันธ์ โครงการและเผยแพร่ผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่างๆ ของกรมฯ	สสค.
๓. คัดเลือกพื้นที่ปลูกหญ้าแฝกภายในบริเวณกรมพัฒนาที่ดิน รวมถึงปรับพื้นที่ และกำจัดวัชพืชก่อนการปลูกแฝก	กวจ. / กทช.
๔. เตรียมสารปรับปรุงดิน เช่น ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เพื่อปรับปรุงดิน ส่งเสริม การรอดตายและการเจริญเติบโตของแฝก	กทช.
ช่วงวันงาน ปลูกแฝกเพื่อนดิน	
๕. จัดเตรียมสถานที่พิธีเปิด เครื่องเสียง โต๊ะ เก้าอี้	สสค.
๖. ลงทะเบียน	กวจ.
๗. พิธีการ พิธีกร คำกล่าว	กผง.
๘. เตรียมพื้นที่และชุดหลุมปลูกตามระยะที่เหมาะสมหรือใช้จอบทำแนวปลูกเพื่ออำนวยความสะดวกในการปลูกหญ้าแฝก	กวจ.
๙. ปลูกหญ้าแฝกตามแนวระดับริมสระเพื่อลดการชะล้างพังทลาย	ผู้ร่วมกิจกรรม
๑๐. จัดเตรียมอุปกรณ์กิจกรรมศิลปะเพื่อนดิน	กผง.
ช่วงหลังงาน	
๑๑. รดน้ำและควบคุมวัชพืชในช่วงแรกของการเจริญเติบโต	สสค.
๑๒. ตรวจสอบอัตราการรอดตายและปลูกซ่อมในพื้นที่ที่หญ้าแฝกไม่เจริญเติบโต	กวจ.
๑๓. ติดตามและประเมินการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเตรียมการสำหรับงานวันดินโลกช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๘	กวจ.

๗. งบประมาณ

งบประมาณ ปี ๒๕๖๘ ของหน่วยงาน จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาทถ้วน

- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒๐๐ คนๆ ละ ๑ มื้อ เป็นเงิน ๗,๐๐๐ บาท
- ค่าป้ายโครงการฯ ประชาสัมพันธ์ นิทรรศการ เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุ อุปกรณ์การปลูกหญ้าแฝก เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
- ค่าจัดทำและตกแต่งเวที ในพิธีเปิดฯ เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ งบประมาณสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายแทนกันได้

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะอนุกรรมการกิจกรรมพิเศษ และสถานทำงานวันดินโลก ปี 2568

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

๑. ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ และ สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของหญ้าแฝกในบริบทของเมืองด้วยการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ หน่วยงาน และภาคีเครือข่ายได้ร่วมกันปลูกหญ้าแฝกด้วยกัน
๒. เป็นแหล่งเรียนรู้และต้นแบบการใช้เทคโนโลยีการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่เมือง โดยพื้นที่ปลูกภายในกรมพัฒนาที่ดินสามารถใช้เป็นแปลงสาธิตให้แก่บุคลากร หน่วยงานราชการ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปไปเข้ามาศึกษาและเรียนรู้เทคนิคการปลูกหญ้าแฝกที่เหมาะสม
๓. สนับสนุนและขับเคลื่อนงานวันดินโลก (World Soil Day) ปี ๒๕๖๘
๔. เผยแพร่องค์ความรู้และจุดประกายให้เกิดการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำในบริบทของเมืองหรือพื้นที่ที่มีปัญหาทรัพยากรดิน พร้อมยกระดับภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมภายในกรมพัฒนาที่ดิน

๑๐. กำหนดการ

๐๘.๓๐-๐๙.๓๐ น.	ลงทะเบียน ผู้เข้าร่วมงาน: ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน (พด.) สื่อมวลชน ประชาชน และแขกผู้มีเกียรติ
๐๙.๓๐-๑๐.๐๐ น.	พิธีเปิดการประชุม - กล่าวรายงานวัตถุประสงค์โครงการปลูกแฝกเพื่อนดิน โดย นายสุรชาติ มาลาศรี รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ด้านปฏิบัติการ - เพื่อรณรงค์การอนุรักษ์ดินและน้ำ - เพื่อขับเคลื่อนงานวันดินโลก ปี ๒๕๖๘ - กล่าวเปิดงาน โดย ดร.ทวีศักดิ์ ธนเดโชพล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน และ นายณัฐวรรณ์ ภรรณา ประธานมูลนิธิดังพอสอน
๑๐.๐๐-๑๐.๑๐ น.	มอบของที่ระลึกและถ่ายภาพหมู่ - คณะผู้จัดงานมอบของที่ระลึกแก่แขกผู้มีเกียรติ - ถ่ายภาพร่วมกัน
๑๐.๑๐-๑๑.๐๐ น.	กิจกรรมปลูกหญ้าแฝก

	ประธานในพิธี ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ พต. สื่อมวลชน ประชาชน และแขกผู้มีเกียรติ ร่วมกันปลูกหญ้าแฝก
๑๑.๐๐-๑๑.๓๐ น.	กิจกรรมศิลปะจากดิน
๑๑.๓๐ น.	ปิดงาน ผู้เข้าร่วมงานกลับต้นสังกัดและปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ

หมายเหตุ การแต่งกาย - เสื้อสีเหลืองตราสัญลักษณ์ หรือ เสื้อสีเหลืองสุภาพ